

ISSN 1304-8120 | e-ISSN 2149-2786

Araştırma Makalesi * Research Article

Pandemi Döneminde Üniversite Öğrencilerinin Uzaktan Eğitim Sürecine Yönelik Değerlendirmeleri: Adıyaman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Örneği

Evaluations of University Students Regarding the Distance Education Process during the Pandemic Period: Adıyaman University, Social Sciences Vocational School Example

Erkan PERKTAŞ

Dr. Öğr. Üyesi, Adıyaman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü
eperktas@adiyaman.edu.tr

Orcid ID: <https://orcid.org/0000-0003-3080-2808>

Öz: Bu çalışma, eğitim-öğretim faaliyetlerini örgün öğretimle yürüten yükseköğretim kurumlarının Covid-19 salgını ile birlikte geçiş yapmak zorunda kaldıkları uzaktan eğitim sistemine ilişkin öğrencilerin bakış açıları ve öz yeterliklerinin değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır. Bu kapsamda Adıyaman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu'nda öğrenim gören öğrencilerin konuyla ilgili görüşlerini ölçmek üzere toplam 37 sorudan oluşan bir anket uygulanmıştır. Anketten elde edilen veriler SPSS 22.00 istatistik programında analize tabi tutulmuştur. Araştırma sonucunda katılımcıların uzaktan eğitim sistemine adapte olamadıkları görülmüştür. Katılımcıların %54,9'u uzaktan eğitim sisteminin kullanımının kolay olduğunu belirtmesine karşın, %61,4'ü ise sürece alışmakta zorluk yaşadığını ifade etmişlerdir. Benzer şekilde, katılımcıların %42,9'u uzaktan eğitim sürecinin bireysel gelişimlerine katkı sağlamadığını belirtmiştir. Ortaya çıkan bu olumsuzlukların yanında, uzaktan eğitimde yürütülen derslere yönelik materyallerin kayıt edilebilme ve yeniden izlenme gibi özelliklerinin öğrenme sürecine faydası olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: COVID-19 pandemisi, uzaktan eğitim, öğrenci.

Abstract. The aim of this study is to evaluate the perspectives and self-efficacy of students regarding the distance education system, which higher education institutions carrying out their education-training activities with formal education had to make the transition with the Covid-19 pandemic. In this context, a questionnaire consisting of 37 questions in total was applied to measure the opinions of the students studying at the Social Sciences Vocational School of Adıyaman University. The data obtained from the questionnaire were analyzed in the SPSS 22.00 statistics program. As a result of the research, it was observed that the participants could not adapt to the distance education system. Although 54.9% of the participants stated that the distance education system was easy to use, 61.4% stated that they had difficulty in getting used to the process. Similarly, 42.9% of the participants stated that the distance education process did not contribute to their personal development. In addition to these negativities, it was concluded that the features such as recording and re-watching the materials for the lessons conducted in distance education are beneficial for learning process.

Keywords: COVID-19 pandemic, distance education, student.

Geliş Tarihi: 06.04.2021

Kabul Tarihi: 08.03.2022

Yayın Tarihi: 30.04.2022

Atıf: Perктаş, E. (2022). Pandemi döneminde üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecine yönelik değerlendirmeleri: Adıyaman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu örneği. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(1), 3403-416. Doi: 10.33437/ksusbd.910518

GİRİŞ

İlk olarak Çin Halk Cumhuriyeti'nin Wuhan şehrinde görülen ve kısa bir zaman zarfında küresel bir problem haline gelen korona virüsün yeni tipi (COVID-19) gündelik yaşamın çok büyük oranda değişmesine yol açmıştır. Bölgesel bir sorun olarak ortaya çıkan COVID-19, artan insan hareketliliği ve yüksek bulaşıcılık hızına bağlı olarak kısa zamanda küresel ölçekte bir salgına dönüşmüştür. COVID-19'un, Çin'in sınırları dışına çıkmasıyla birlikte neredeyse tüm ülkeler salgından kaçınmak amacıyla tedbirler almaya başlamış, ilerleyen zamanda durumun küresel bazda bir salgın haline gelmesiyle birlikte alınan bu tedbirlerin düzeyi gündelik yaşamı değiştirecek biçimde artırılmıştır (Özer ve Suna, 2020:175).

COVID-19 salgınının küresel ölçekte yayılmasını takip eden birkaç haftalık süre içerisinde virüsü ülke sınırlarımızın dışında tutmayı başardık. T.C. Sağlık Bakanlığı'nın öncülüğünde oluşturulan Bilim Kurulu, salgının dünya çapındaki yayılım hızını yakından izleyerek, ülkemizde birçok sektörü kapsayan tedbirleri ve bu doğrultuda izlenecek yolları belirlemiştir. Türkiye'de, ilk resmi vakanın kayıtlara geçtiği 11 Mart 2020 tarihinden itibaren günlük vaka sayılarında hızlı bir artış yaşanmış ve buna paralel olarak da alınan tedbirlerin seviyesi önemli ölçüde artırılmıştır (Özer ve Suna, 2020:185-186, Seçmeli ve Kurnaz, 2020: 41).

Salgının etkilendiği alanlardan birisi hiç şüphesiz yükseköğretimdir. Salgının, eğitim-öğretim yöntemi, araştırma, uluslararasılaşma ve hareketlilik bakımından dünyadaki yükseköğretim sistemi üzerinde önemli değişikliklere sebep olmuştur (Koçak Tufan, 2020:157). COVID-19 salgını ile birlikte, yükseköğretimin bilindik şekliyle sürdürülmesinin uzun zaman mümkün olmayacağı sonucu ortaya çıktı (Çağrı ve Gümüş, 2020:197). Yaşanan gelişmelerle birlikte dünya çapında birçok üniversite yüz yüze eğitim faaliyetlerini durdurmak zorunda kaldı (Koçak Tufan, 2020:157). UNESCO, 13 Mart 2020 tarihinde yayınladığı açıklamayla, 188 ülkede bütün eğitim-öğretim düzeyindeki öğrencilerin %91,3'ünün eğitim faaliyetlerinin COVID-19 salgını sebebiyle durdurulduğunu bildirmiştir. Bunun sonucu olarak, küresel düzeyde eğitimin sürekliliğini ve sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla yeni düzenlemelerin yapılması gerekliliği ortaya çıkmıştır (Çağrı ve Gümüş, 2020:197. Bu amaçla birçok üniversite dijital platformlarda eğitim faaliyetlerini devam ettirmeye çalışmıştır. Böylece uzaktan eğitim altyapısı üniversiteler için çok önemli bir hale gelmiştir (Koçak Tufan, 2020:157).

Ülkemizde YÖK'e bağlı eğitim kurumlarının uzaktan eğitime geçiş süreci COVID-19'un yayılma hızının meydana getirdiği zorunluluk neticesinde gerçekleşti (Arslan ve Karagül, 2020:26). Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) yaşanan bu gelişmeler sonucunda ortaya çıkabilecek sorunları çözebilmek üzere hızlı bir şekilde harekete geçti (Keskin ve Özer Kaya, 2020: 60). Bu doğrultuda, ilk vakanın ortaya çıktığı 11 Mart tarihinden hemen sonra 16 Mart'ta devlet yetkililerinin aldığı kararla eğitim ve öğretime ara verildi (Koçak Tufan, 2020:157). Daha sonra YÖK Başkanlığınca, 26.03.2020 tarihinde 2019-2020 akademik yılı bahar yarıyılında derslerin uzaktan eğitim yöntemiyle yapılacağı kararı alındı (Arslan ve Karagül, 2020:12). Böylece, bütün eğitim düzeylerinde yüz yüze eğitime ara verilmesine, uzaktan eğitim sistemine geçilmesine, yerel ve merkezi sınavlar dahil tüm sınavların ileri tarihlere ertelenmesine ve öğrenci sınavlarının yapılabilmesi için web tabanlı sistemlerin kullanılmasının kararı alınmış oldu. Bu doğrultuda, yüz yüze eğitim şeklinde yapılandırılmış sistemin ivedi bir şekilde kriz yönetimi ile web tabanlı uzaktan eğitim sistemlerine dönüştürülmesi gerekliliği ortaya çıktı (Keskin ve Özer Kaya, 2020: 60).

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

İletişim alanında yaşanan gelişmeler neticesinde eğitim sistemi küreselleşmiş; televizyon, bilgisayar teknolojileri, internet, fiber altyapı ve diğer bilişim sistemlerinde meydana gelen hızlı değişim eğitimde yeni teknolojilerin kullanılmasına imkân tanımıştır. Böylece başlangıçta posta yoluyla işlerlik kazanan uzaktan eğitim faaliyetleri bambaşka boyutlara dönüşmeye başlamıştır. Uzaktan eğitim, mesafe olarak birbirlerinden çok uzakta olan öğretici ve öğrencilerin yazılı, görüntülü ve sesli bir şekilde aralarında iletişim kurabilmeleridir. İçinde bulunduğumuz dönemde, hem ülkemizde, hem de diğer ülkelerde uzaktan eğitim çalışmaları toplumların gelişmesi adına çok önemli bir hale gelmiştir (İşman, 2011: 3-4).

Uzaktan eğitim, hiyerarşik, kararlı, karmaşık, doğrusal olmayan bir eğitim sistemi şeklinde tanımlanabilmektedir. Uzaktan eğitim faaliyetleri, düzenli ve planlı bir biçimde yerine getirilen ve iletişim araçlarıyla desteklenen geniş kapsamlı bir öğrenim sürecidir. Bunun yanında uzaktan eğitim kavramının özünde dört temel unsur bulunmaktadır (Kırık, 2014:75). Bu unsurlar şu şekilde sıralanabilir (Özarlan, 2008: 56):

- Uzaktan eğitim, kamu kuruluşları vasıtasıyla uygulanan biçimsel bir öğrenim faaliyetidir. Süreç sonunda öğrenci başarılı olur ise diploma veya sertifika alabilme imkânına kavuşmaktadır.
- Uzaktan eğitim araçlarıyla öğretmen ve öğrenciler farklı yer ve zamanlarda iletişim kurabilmektedirler.
- Uzaktan eğitim uygulamaları eşzamanlı (senkron) yapılabildiği gibi ayrı zamanlı (asenkron) şeklinde de uygulanabilmektedir. Bununla birlikte, uzaktan eğitim gelişmiş iletişim araçları vasıtasıyla etkileşim imkânı da sağlayabilmektedir.
- Uzaktan eğitim, kullanılan kaynakların birbirleri arasında irtibat kurmasını sağlamaktadır. Böylece daha basit bir biçimde bütçe, tasarım, iletişim planlaması hazırlanabilmektedir.

Uzaktan eğitim, yüz yüze eğitimin oluşturduğu alışlagelmiş yapının dışında esnek, zengin ve etkileşimli bir sistem kurarak taraflara daha etkili bir eğitim olanağı sunulabilmektedir. Öte yandan, eğitim faaliyetleri içerisinde yer alan ve öğrenci kapasitesini sınırlayan bina, sınıf, öğretmen, eğitim-öğretim araçları gibi birçok faktörü ortadan kaldırarak maliyetlerin azalmasına da katkı sağlamaktadır (Özbay, 2015:392). Uzaktan eğitimin bir diğer özelliği de; öğretmen ve öğrencilerin farklı coğrafi bölgelerde bulunmaları, mekân ve zamandan bağımsızlık, öğretmen, öğrenci ve ders içeriklerinin uzaktan eğitimin kendine özgü öğrenme ortamlarında bir araya gelmesi ve öğrencilerin kendi kendilerine öğrenmeleri imkânına sahip olmalarıdır. Örneğin, öğrenciler ihtiyaç duydukları zaman aynı dersi birçok defa inceleyebilir (Tarlakazan ve Tarlakazan, 2020: 3112). Ortaya çıkan tüm bu unsurlar dikkate alındığında, uzaktan eğitim sisteminin önemi bir kez daha anlaşılmaktadır (Özbay, 2015:392).

Uzaktan eğitim aracılığıyla sürdürülen dersler, senkron (eş zamanlı) veya asenkron (ayrı zamanlı) şeklinde yapılmaktadır. Senkron biçiminde yapılan derste sanal sınıf ortamında öğretmen ve öğrenciler kendi aralarında canlı bir şekilde etkileşim sağlayabilmektedir. Senkron yönteminde öğrenciler, aynı anda soru sorabilmekte, anlayamadıkları konularla ilgili olarak geri bildirimleri anlık olarak diğer tarafa iletebilmekte ve kendi aralarında tartışma olanağı yakalayabilmektedirler. Asenkron yöntemiyle yapılan derslerde ise öğrenci, istediği yer ve zamanda internet yardımıyla derslere erişebilmekte ve böylece sisteme önceden yüklenmiş olan ses kaydı ve video şeklindeki materyallerle derse katılım sağlamaktadır. Fakat bu yöntemde öğrenciler, anlayamadıkları konulara yönelik soruları anında soramadıkları gibi öğretici ile anlık iletişimde kuramamaktadır (Seçmeli ve Kurnaz, 2020: 42).

Uzaktan eğitim faaliyetlerinin tarihsel gelişimine bakıldığında, ABD’de, 1728 senesinde yayımlanan Boston Gazetesinde mektup vasıtasıyla stenografi eğitiminin verildiğine yönelik reklamlara rastlanmıştır. Avustralya’da eğitim faaliyetlerini yürüten Queensland Üniversitesi 1890’lı yıllarda okul sınırları dışındaki katılımcıların yararlanacağı bir eğitim programı yürütmüştür. Aynı şekilde başka bir programda Columbia Üniversitesi tarafından 1920 yıllarda uygulanmıştır. 1930’lu yıllar boyunca birçok eğitim kurumu radyoyu uzaktan eğitim aracı olarak kullanılmıştır. Askerî amaca uygun olarak 1950’li yıllarda Amerika’da kâğıt tabanlı iletişim ortamı uzaktan eğitim için kullanılmıştır (Demir, 2014: 204). Uzaktan eğitim kavramı ilk defa 1892’de Wisconsin Üniversitesi kataloğunda kendisine yer bulmuştur. Akabinde aynı üniversitede yönetici olarak görev yapan William Lighty tarafından 1906 yılında yazılan bir akademik çalışmada ismi geçmiştir. Otto Peters, 1960 ve 1970’li yıllarda uzaktan eğitim kavramını Almanya’da tanıtmış ve yine aynı yıllarda Fransa’da bu kavram ilk defa kullanılmıştır (Karaca ve Kelam, 2020: 9).

Ülkemizde ise uzaktan eğitim çalışmalarının tarihi 70-80 yıl öncesine dayansa da günümüzde kullanılan manasına en yakın olacak şekilde uzaktan eğitim çalışmalarına 1970’lerde başlanmıştır. 1982 yılında bugünkü manada uzaktan eğitim faaliyetlerinin ilk adımları atılmıştır. Uzaktan eğitim, öncelikle 1927 yılında, halkın okuma yazma öğrenebilmesi için kullanılabilmesi için doğrultusundaki tartışmalar ile gündeme gelmiştir. 1955 yılına kadar Türkiye’de uzaktan eğitime geçilememesinin en önemli sebebi, öğretmen olmadan okuma yazma eğitiminin gerçekleşmeyeceği düşüncesidir. 1956 yılında Ankara Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Bankacılık ve Ticaret Hukuku Enstitüsü, bankalarda görev yapan çalışanlara mektup vasıtasıyla eğitim vererek uzaktan eğitimin ülkemizde uygulanması yönünde ilk

çalışmayı gerçekleştirmiştir. Millî Eğitim Bakanlığı, 1961 yılında Mektup ile Eğitim Merkezini faaliyete geçirmiş, böylece eğitimlerini dışarıdan tamamlamak veya sürdürmek isteği olan vatandaşlara hazırlık aşamasındaki dersleri mektup ile verilmiştir. 1966 yılında genel direktörlük seviyesinde örgütlenen bu çalışmalar, ülke çapında daha da yaygın hale getirilmiştir. Türkiye’de, 1980’li yılların başına kadar daha çok mektup ve video gibi araçlarla yürütülen uzaktan eğitim çalışmalarında 1981 senesi bir dönüm noktası olmuştur. O yıllarda Anadolu Üniversitesi ile planlı, bilimsel alt yapısı olan, toplumun isteklerine cevap verecek niteliklerle başlayan bu yeni dönem, bugün ülkemizde pek çok üniversitenin profesyonel bir şekilde gerçekleştirdiği bir eğitim-öğretim modeli hâline dönüşmüştür (Demir, 2014: 205).

LİTERATÜR TARAMASI

Karaca ve Kelam (2020) yapmış oldukları çalışmalarında; Covid-19 gölgesinde uygulanan uzaktan eğitim sürecinin öğrencileri olumsuz etkilediği, onlarda eğitim kaygıları oluşturduğu, öğrenci kaygılarını gidermek için hususi bir ilgi ve çabanın devamlı bir şekilde gösterilmesi gerektiği ve bu süreçte öğrencinin çok iyi bilgilendirilmesinin önemli olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Tarlakazan ve Tarlakazan (2020) araştırmalarında, uzaktan eğitim uygulamalarının öğrenci ve öğretmen arasındaki iletişim, öğrenme süreci ve uzaktan erişim çabaları üzerinde doğrudan etkileri olduğunu gözlemişlerdir. Teknolojik gelişmelerin ortaya çıkardığı birçok araç ve programla, öğrenciler ve öğretmenler ile öğrenciler ve sınıf arkadaşları arasındaki bilgi alışverişi ve iletişim sayısının uzaktan eğitimde örgün eğitimden daha fazla olduğu sonucuna varmışlardır.

Serçemeli ve Kurnaz (2020) yapmış oldukları araştırmada, Sağlık Yönetimi Bölümünde uzaktan eğitim ile muhasebe dersini alan öğrencilerin görüşleri alınmıştır. Yapılan çalışma neticesinde, araştırmaya katılan öğrencilerin salgın sürecinde kendilerini psikolojik açıdan iyi hissetmedikleri için ödev, sınav vb. faaliyetlere odaklanamadıkları, bunun sonucu olarak da uzaktan eğitim sistemini çok fazla benimsemedikleri sonucuna ulaşmışlardır.

Afşar ve Büyükdoğan (2020) çalışmalarında, uzaktan eğitim sistemine geçilen yüksek eğitim kurumlarında, öğrencilerin derse katılımlarının teşvik edilmesi, tek başına ve grup halinde yapılan çalışmaların sayısının artırılmasının uygulanan sistemin verimlilik ve kalitesini olumlu yönde etkileyeceği sonucuna ulaşmışlardır. Yine aynı çalışmada, ülke genelinde yaşanan teknik alt yapı sorunların giderilmesinin öğrenci başarısını pozitif yönde etkileyeceği açıklanmıştır.

Genç ve Gümrükçüoğlu’nun (2020) İlahiyat Fakültesi öğrencilerine yönelik yapmış oldukları çalışmada, COVID-19 salgınıyla birlikte hayata geçen uzaktan eğitim sürecinde ilgili fakültede öğrenim gören öğrencilerin %23,1’nin memnun olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Yine araştırmaya katılan öğrencilerin %28,3’ünün uzaktan eğitim materyallerinden faydalandıkları görülmüştür. Öğrencilerin, zaman yönünden, derslere pratik bir şekilde erişme ve dersleri farklı zamanlarda tekrardan izleme gibi uzaktan eğitimin ortaya çıkardığı olanaklardan memnun olduklarını belirtmelerine rağmen, yüz yüze eğitimin sunduğu sosyalleşme ve iletişim olanaklarından yoksun olmaları sebebiyle uzaktan eğitim sistemini eleştirmişlerdir.

Üçer (2020) yapmış olduğu araştırmasında, salgın sürecinde öğrencilerin, uzaktan eğitim için faydalandıkları teknolojik araçların kullanım kolaylığı ile konforunu beğendikleri ve bu araçları kullanmaktan memnun olduklarını söylemişlerdir. Bununla birlikte, dersin sorumlu hocaları ile hızlı bir etkileşim kurduklarını da ifade etmişlerdir. Bunun yanında öğrenciler, uzaktan eğitim sürecinde farklı teknik sorunlar yaşadıkları, bu sorunların aldıkları eğitimin verimliliğini de olumsuz yönde etkilediğini dile getirmişlerdir. Sonuçta genel olarak uygulanan uzaktan eğitim sisteminden memnun olmadıklarını, örgün eğitim sistemine geçilmesinin gerektiğini belirtmişlerdir.

Keskin ve Özer Kaya (2020) web tabanlı uzaktan eğitim sisteminin değerlendirilmesi için yapmış oldukları araştırmalarında, öğrencilerin %84,4’ünün uzaktan eğitim sistemini örgün eğitim gibi verimli bulmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Yine ankete katılanların %61,2’i uzaktan eğitim faaliyetlerinin yaygınlaştırılmasına gerek bulunmadığını ifade etmişlerdir. Son olarak, uzaktan eğitimin öğrencilerin teorik bilgi seviyesini arttırdığı, uygulaması olan derslere ise çok fazla katkısının olmadığı görülmüştür.

Atasoy vd. (2020), yapmış oldukları araştırmanın sonuçlarına göre, uzaktan eğitim ya da yüz yüze eğitimin tercih edilmesi öğrenim görülen bölüme ve internet kullanım düzeyine göre değişiklik

göstermektedir. Bilişim teknolojileri bölümü öğrencilerinin derse ilgi ve memnuniyetlerinin, İngilizce öğretmenliği, psikolojik danışma ve rehberlik öğretmenliği bölümlerinin öğrencilerinden daha fazla olması bilgisayar kullanımına daha çok aşına olmalarından ve proje, ödev, sınav gibi etkinlikleri internet üzerinden kolayca yapabilmelerinden kaynaklandığı söylenebilir.

Yükseköğretim Kurulu (2021), Şubat ayı boyunca salgın döneminde üniversitelerde kullanılan uzaktan eğitime ilişkin verilere ulaşmak amacıyla öğrenci ve öğretim elemanlarına yönelik bir anket çalışması uygulamıştır. Yapılan bu çalışmada, öğrencilerin %90'ı çevrimiçi eğitimde sunulan ders materyallerine ve içeriklerine ulaşabildiğini, %25'i ise derslerin çevrimiçi yapılmasının öğrenmeye olumlu katkısının bulunduğunu kaydetmiştir. Ankete katılan öğrencilerin, %48'i çevrim içi eğitimin, öğrenim hayatlarını olumlu yönde etkilediği, %37'si ise aynı dönemde hem kendisine hem de derslere daha fazla zaman ayırdığını ifade etmiştir (www.yok.gov.tr).

Yapılan tüm bu çalışmalara bakıldığında, ülkemizde uzaktan eğitim sistemine yönelik ortak sorunların ortaya çıktığı görülmektedir. Bununla birlikte, kullanılan uzaktan eğitim sisteminde teknik alt yapının önem arz etmesi ileriki dönemlerde yükseköğretim kurumlarının yapacakları yatırımları çok daha önemli hale getirmektedir.

ARAŞTIRMA

Çalışmanın bu bölümünde, araştırmanın amacı, kapsamı ve araştırmada kullanılan yöntem yer verildikten sonra çalışmanın güvenilirlik analizi ve elde edilen bulgular değerlendirilmiştir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışma, eğitim-öğretim faaliyetlerini örgün öğretimle yürüten yükseköğretim kurumlarının Covid-19 pandemisiyle birlikte geçiş yapmak zorunda kaldıkları uzaktan eğitim sisteminin ön lisans öğrencilerinin bakış açısıyla değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Kapsam ve Yöntem

Araştırmanın kapsamını, Adıyaman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında, ilgili Meslek Yüksekokulundaki öğrencilere "Google Form" aracılığıyla online anket gönderilmiştir. Ankete 184 öğrenci cevap vermiştir. Veri toplamak amacıyla araştırma Ocak-Şubat aylarında yapılmıştır. Çalışma için Adıyaman Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'ndan, 11.01.2021 tarih ve 43 sayılı karar ile gerekli olan izin alınmıştır.

Araştırmaya ilişkin verilerin toplanması için anket yöntemi kullanılmıştır. Bilgi ve veri toplama aracı olarak anket, belirli bir konu hakkında tutum, düşünce ve davranışları önceden belirlenmiş bir sıra ve yapıda oluşturulmuş sorulara dayalı olarak veri elde etmeyi sağlayan bir yöntemdir (Gürbüz ve Şahin, 2016:179). Araştırmayla ilgili soru setinin oluşturulması için Serçemeli ve Kurnaz (2020) ile Afşar ve Büyükdoğan'ın (2020) çalışmalarından faydalanılmıştır. Çalışma üç bölümden meydana gelmektedir. İlk bölümde ankete katılan katılımcıların demografik özelliklerine yönelik 6 soru bulunmaktadır. İkinci bölümü uzaktan eğitim yöntemine ait katılımcı görüşlerini ölçmeye yönelik 11 soru oluşturmaktadır. Son olarak üçüncü bölümde ise katılımcıların uzaktan eğitime yönelik bakış açılarını ortaya koymak amacıyla 5'li Likert ölçeğinde hazırlanmış üç alt bölümden oluşan (*Uzaktan Eğitim Sürecinde Kullanılan Sistem ve Uygulamalar, Uzaktan Eğitim Yöntemiyle Ders Alan Öğrencilerin Öz Yeterlilikleri ve Derslerin Uzaktan Eğitim Yöntemiyle İşlenmesi*) 20 soru bulunmaktadır. Elde edilen verilerin analizi için SPSS 22.00 programı kullanılmıştır.

Güvenilirlik Analizi

Çalışmada kullanılan ölçeğin güvenilirliğine ilişkin veriler, ölçek maddeleri arasındaki korelasyonun ortalamasına dayanan bir iç tutarlılık modeli olan Cronbach Alfa katsayısı vasıtasıyla değerlendirilmiştir. Güvenilirlik analizi neticesinde, ölçeğin güvenilir olduğunun söylenebilmesi için "0" ve "1" değerleri arasında değişen alfa katsayısının 0,60'dan yüksek olması beklenmektedir (Hair vd., 1995: 431). Yapılan analiz sonucunda çalışmanın genel güvenilirliğine yönelik Cronbach's Alpha katsayısının 0,927 olduğu ortaya çıkmıştır. Alt ölçeklerin Cronbach's Alpha katsayıları ise Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Güvenilirlik analizi sonuç tablosu

Ölçek	Madde Sayısı	Cronbach Alfa Katsayısı
Öğrencilerin Uzaktan Eğitime Yönelik Bakış Açıları	20	0,927
1. Uzaktan Eğitim Sürecinde Kullanılan Sistem ve Uygulamalar	5	0,723
2. Uzaktan Eğitim Yöntemiyle Ders Alan Öğrencilerin Öz Yeterlilikleri	4	0,836
3. Derslerin uzaktan eğitim yöntemiyle işlenmesi	11	0,897

Araştırma Bulgularının Yorumlanması ve Değerlendirilmesi

Bu bölümde, katılımcılara ait demografik bilgiler ve çalışma kapsamında elde edilen diğer bulgulara yönelik yorum ve değerlendirmeler yer almaktadır.

Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Veriler

Katılımcıların demografik özelliklerini içeren bulgular Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Demografik bulgular

Demografik Özellikler		N	%
Cinsiyet	Kadın	91	49,5
	Erkek	93	50,5
Okuduğunuz Bölüm	Yönetim ve Organizasyon	30	16,3
	Dış Ticaret	39	21,2
	Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	37	20,1
	Mülkiyet Koruma ve Güvenlik	11	6,0
	Otel, Lokanta ve İkram Hizmetleri	61	33,2
	Pazarlama ve Reklamcılık	6	3,3
Okuduğunuz Sınıf	1. Sınıf	111	60,3
	2. Sınıf	73	39,7
Öğrenim Türünüz	Normal Öğretim	177	96,2
	İkinci Öğretim	7	3,8
Not Ortalaması	2.00’dan Az	9	4,9
	2.00-2.50 Arası	40	21,7
	2.51-3.00 Arası	73	39,7
	3.01-3.50 Arası	48	26,1
	3.51-4.00 Arası	14	7,6
Yaşamakta Olduğunuz Yer	Köy	35	19,0
	Kasaba	7	3,8
	İlçe	26	14,2
	İl	106	57,6
	Büyükşehir	10	5,4

Tablo 2’den anlaşılacağı üzere araştırmaya 184 kişi katılmıştır. Verilere göre, katılımcıların %49,5’i (91) kadın, %50,5’i (93) ise erkektir. Katılımcıların eğitim gördüğü bölümlere bakıldığında, %16,3’ü Yönetim ve Organizasyon, %21,2’si Dış Ticaret, %20,1’i Muhasebe ve Vergi Uygulamaları, %6’sı Mülkiyet Koruma ve Güvenlik, %33,2’si Otel, Lokanta ve İkram Hizmetleri ve %3,3’ünün ise Pazarlama

ve Reklamcılık bölümünde olduğu görülmektedir. Katılımcıların %60,3'ü birinci sınıfta, %39,7'si ise ikinci sınıfta eğitim görmektedir. Öğrenim türünü gösterir veriler incelendiğinde, katılımcıların %96,2'si normal öğretim, %3,8'i ise ikinci öğretimdir. İkinci öğretim öğrencilerinin sayısının düşük çıkmasının sebebi ise araştırmanın yapıldığı meslek yüksekokulunda ikinci öğretim programlarının 201-2019 eğitim-öğretim yılında kapatılmasıdır. Katılımcıların %39,7'sinin not ortalaması 2.51-3.00 arasında iken bunu sırasıyla, %26,1'le 3.01-3,50 arası, %21,7 ile 2.00-2.50 arası, %7,6 ile 3.51-4.00 arası ve %4,9 ile 2.00'dan az ortalama takip etmektedir. Katılımcıların %57,6'si illerde ikamet ederken, %19'u köy, %14,2'si ilçe, %5,4'ü büyükşehir ve %3,8'i kasabalarda yaşamaktadır.

Uzaktan Eğitim Yöntemine Ait Katılımcı Görüşleri

Tablo 3'de, katılımcıların uzaktan eğitim derslerinin işleme yöntemine yönelik verdikleri yanıtları gösterir frekans ve yüzde dağılımları yer almaktadır.

Tablo 3. Derslerin işleme yöntemlerine ilişkin bulgular

		N	%
Uzaktan eğitim derslerine erişme sıklığınız nedir?	Günlük	50	27,2
	İki günde bir	54	29,3
	Haftada bir	65	35,3
	Ayda bir	15	8,2
	Hiçbir Zaman	0	0
Derslerin hangi yöntemle işlenmesini istersiniz?	Uzaktan eğitimle takip etmek	72	39,1
	Dersleri kampüse gelerek sınıfta takip etmek isterim	103	56,0
	Hibrit Eğitim	9	4,9
Dersleri uzaktan eğitim yöntemi ile işlenmesini istiyorsanız, sebebi nedir? (Birden çok seçenek işaretlenebilir)	Dersleri uygun olduğum vakitlerde takip edebildiğim için.	40	21,7
	Yüz yüze işlenen derslere her zaman katılamadığım için.	4	2,2
	Yüz yüze işlenen derslerin sıkıcı olduğunu düşündüğüm için.	3	1,6
	Yüz yüze derslere konsantre olamadığım için.	2	1,1
	Bir işte çalıştığım için.	13	7,1
	Covid-19 süresince UZEM daha sağlıklı olduğunu düşündüğüm için.	59	32,1
Diğer	16	8,7	
Haftada iki ders saati olan bir dersin uzaktan eğitim video kayıt süresinin ne kadar olmasını istersiniz?	20 dakikadan az	44	23,9
	20-34 dakika	94	51,1
	35- 49 dakika	36	19,6
	50-64 dakika	4	2,1
	65-80 dakika	6	3,3
Uzaktan eğitim ile işlenen derslerdeki canlı ders süresinin ne kadar olmasını istersiniz?	20 dakikadan az	33	17,9
	20-24 dakika	48	26,1
	25- 29 dakika	47	25,6
	30-34 dakika	35	19,0
	35-40 dakika	21	11,4
Covid-19 süreci tamamen bittikten sonra bölüm	Evet	63	34,2
	Hayır	79	43,0

müfredatınızda bulunan derslerin bir bölümünün uzaktan eğitim yöntemi ile işlenmesini ister misiniz?	Kararsızım	42	22,8
Covid-19 pandemisi ortadan kalktığında uzaktan eğitim ile görmüş olduğunuz dersler için yüz yüze telafi programının yapılmasını ister misiniz?	Evet	114	62,0
	Hayır	41	22,2
	Kararsızım	29	15,8

Uzaktan eğitim döneminde derslerin işleme yöntemlerine yönelik olarak katılımcıların verdikleri cevaplarda öne çıkan hususlar Tablo 3'de görülmektedir. Bu hususlar;

- Katılımcıların %35,3'ü dersleri haftada bir takip ederken, %29,3'ü iki günde bir takip etmektedir.
- Derslerin işlenmesine yönelik hangi yöntemi tercih edersiniz sorusuna, katılımcıların %56'sı kampüste yüz yüze takip etmek isterken, %39,1'i uzaktan eğitimle, %4,9'u ise hibrit eğitim (geleneksel eğitim yönteminin çevrimiçi eğitim materyalleriyle zenginleştirilmesi) ile devam etmek istemektedirler.
- Dersleri uzaktan eğitim ile takip etme isteklerinin sebebine yönelik olarak sorulan soruya, katılımcıların %32,1'i COVID-19 sürecinde derslerin uzaktan eğitimle işlenmesinin daha sağlıklı olduğunu belirtirken, %21,7'si ise uygun oldukları zamanlarda dersleri takip etmenin kolaylığını vurgulamışlardır.
- Haftada iki saat işlenen bir dersin, uzaktan eğitim video kayıt süresinin ne kadar olması gerektiği sorusuna katılımcıların %51,1'i 20-34 dakika arası, %23,9'u ise 20 dakikadan az olması gerektiğini ifade etmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%51,7) uzaktan eğitim ile verilen canlı derslerin süresinin 20-29 dakika arasında olmasını istemektedirler.
- COVID-19 pandemi süreci tamamen bittikten sonra bölümlerine ait bazı dersleri uzaktan eğitim ile almak ister misiniz sorusuna katılımcıların %43'ü hayır derken, %34,2'si evet demiş, %22,8'i ise kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Bu durum, öğrencilerin dersleri yüz yüze işleme isteklerini ortaya koymaktadır.
- Katılımcıların %62,2'si pandemi sürecinin bitmesiyle birlikte uzaktan eğitimle yapılan dersler için telafi programı istemektedirler.

Uzaktan Eğitim Sürecinde Kullanılan Sistem ve Uygulamalara Yönelik Bulgular

Tablo 4'de pandemi ile birlikte geçilen uzaktan eğitim faaliyetlerinde kullanılan sistem ve uygulamaları içeren katılımcı görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 4. Uzaktan eğitim faaliyetlerinde kullanılan sistem ve uygulamalara ilişkin veriler

İFADELER	Kesinlikle Katılmıyoru	Katılmıyoru	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
	N %	N %	N %	N %	N %
Uzaktan eğitim merkezimiz ihtiyaç duyulduğunda yeterli destek sunmaktadır.	36 (19,6)	41 (22,3)	31 (16,8)	63 (34,2)	13 (7,1)
Uzaktan eğitim merkezimiz süreç başlangıcında yeterli eğitim vermiştir.	30 (16,3)	34 (18,5)	45 (24,5)	56 (30,4)	19

					(10,3)
Uzaktan eğitim sistem ve uygulamalarının kullanımı kolaydır.	30 (16,3)	31 (16,8)	22 (12,0)	69 (37,5)	32 (17,4)
Uzaktan eğitim sisteminin kullanılmasına yönelik (bağlantı, altyapı yetersizliği vb.) teknik problemlerle karşılaştım.	38 (20,7)	49 (26,6)	24 (13,0)	36 (19,6)	37 (20,1)
Sistemin kullanımına alışmakta zorlandım.	58 (31,5)	55 (29,9)	26 (14,1)	30 (16,3)	15 (8,2)

Tablo 4'te yer alan verilere göre en dikkat çeken hususlara bakıldığında; katılımcıların %41,9' uzaktan eğitim merkezinden yeterli destek almadıklarını belirtirken, %41,3'ü ise ihtiyaç duyduklarında yeterli desteği aldıklarını ifade etmişlerdir. Benzer şekilde, katılımcıların %40,7'si süreç başında uzaktan eğitim merkezi tarafından yeterli eğitimin verildiğini düşünmektedir. Katılımcıların %54,9'u, uzaktan eğitim sistem ve uygulamalarının kullanım kolaylığına dikkat çekerken, %47,3'ü uzaktan eğitim sistemini kullanırken teknik problemlerle (bağlantı, altyapı yetersizliği vb.) karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Son olarak, katılımcıların %61,4'ü uzaktan eğitim sisteminin kullanımına alışmakta zorluk çektiklerini ifade etmiştir.

Katılımcıların uzaktan eğitim faaliyetlerinde kullanılan sistem ve uygulamalara ilişkin görüşlerinin cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğine yönelik bağımsız örneklem T testi sonuçları Tablo 5'de gösterilmiştir.

H₀: Katılımcıların uzaktan eğitim faaliyetlerinde kullanılan sistem ve uygulamalara ilişkin görüşleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermez.

H₁: Katılımcıların uzaktan eğitim faaliyetlerinde kullanılan sistem ve uygulamalara ilişkin görüşleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterir.

Tablo 5. Uzaktan eğitim faaliyetlerinde kullanılan sistem ve uygulamalar ile cinsiyet arasındaki ilişkinin tespitine yönelik gerçekleştirilen T testi sonuçları

Cinsiyet	N	Ortalama	S.S.	S.D.	t	p
Kadın	91	2,9253	,92551	182	,625	,788
Erkek	93	2,8409	,90725			

Elde edilen bulgulara göre katılımcıların cinsiyetleri ile uzaktan eğitim faaliyetlerinde kullanılan sistem ve uygulamalara ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır ($p > 0,05$). Bu sonuçlara göre H₀ hipotezi kabul edilmiştir.

Uzaktan Eğitim Yöntemiyle Ders Alan Öğrencilerin Öz Yeterliliklerine İlişkin Bulgular

Pandemi sürecinde uzaktan eğitim yöntemiyle dersleri alan katılımcıların öz yeterliliklerine yönelik bulgular Tablo 6'de sunulmuştur.

Tablo 6. Uzaktan eğitim yöntemiyle ders alan öğrencilerin öz yeterliliklerine yönelik veriler

İFADELER	Kesinlikle Katılmıyor	Katılmıyor	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
	N %	N %	N %	N %	N %
Uzaktan eğitim sistemi ile yürütülen derslere ait ödevleri yapmakta ve ders materyallerinden yararlanmakta sorun yaşamam.	35 (19,0)	49 (26,6)	39 (21,2)	39 (21,2)	22 (12,0)
Uzaktan eğitim sistemindeki yazılımları kullanma noktasında gerekli bilgi ve beceriye sahibim.	24 (13,0)	27 (14,7)	39 (21,2)	65 (35,3)	29 (15,8)
Uzaktan eğitim sürecinde alanıma yönelik internet kaynaklarından daha etkili şekilde yararlandım.	37 (20,1)	32 (17,4)	33 (17,9)	57 (31,0)	25 (13,6)
Uzaktan eğitim süreci bireysel olarak gelişimime yeterli katkıyı sağladı.	46 (25,0)	33 (17,9)	36 (19,6)	49 (26,6)	20 (10,9)

Tablo 6’da bakıldığında, katılımcıların %45,6’sının uzaktan eğitim ile yürütülen derslerin ödevini yapmakta ve ders materyalinden yararlanmakta sorun yaşadıkları görülmektedir. Buna karşın, %51,1’inin ise uzaktan eğitim yöntemini kullanma noktasında yeterli bilgi ve beceriye sahip olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Yine katılımcıların %44,6’sı uzaktan eğitim sürecinde internet kaynaklarından daha etkili faydalandığını belirtirken, %42,9’u ise uzaktan eğitim sürecinin bireysel gelişimine katkı sağlamadığını ifade etmiştir.

Katılımcıların öz yeterliliklerine ilişkin görüşlerinin cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğine yönelik bağımsız örneklem T testi sonuçları Tablo 7’de gösterilmiştir.

H₀: Katılımcıların öz yeteneklerine ilişkin görüşleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermez.

H₁: Katılımcıların öz yeteneklerine ilişkin görüşleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterir.

Tablo 7. Uzaktan eğitim yöntemiyle ders alan öğrencilerin öz yeterlilikleri ile cinsiyet arasındaki ilişkinin tespitine yönelik gerçekleştirilen T testi sonuçları

Cinsiyet	N	Ortalama	S.S.	S.D.	t	p
Kadın	91	2,9945	,99998	182	,319	,028
Erkek	93	2,9435	1,15986			

Elde edilen bulgulara göre katılımcıların cinsiyetleri ile öz yeterlilikleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu ortaya çıkmıştır ($p < 0,05$). Bu sonuçlara göre H₁ hipotezi kabul edilmiştir.

Derslerin Uzaktan Eğitim Yöntemiyle İşlenmesine Yönelik Bulgular

Derslerin uzaktan eğitim yöntemiyle verilmesine yönelik olarak katılımcı görüşlerini içerir veriler Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Derslerin uzaktan eğitim yöntemiyle işlenmesine yönelik veriler

İFADELER	Kesinlikle Katılmıyor	Katılmıyor	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
	N %	N %	N %	N %	N %
Derslerde uzaktan eğitim sisteminin kullanımı ders motivasyonumu artırır.	62 (33,7)	37 (20,1)	43 (23,4)	29 (15,7)	13 (7,1)
Derslerde uzaktan eğitim sisteminin kullanımı araştırmacı ruhumu geliştirir.	52 (28,3)	36 (19,5)	45 (24,5)	36 (19,5)	15 (8,2)
Uzaktan eğitim sisteminin kullanımı dersin öğretim üyesi ile iletişimi zorlaştırmaktadır.	37 (20,1)	35 (19,0)	31 (16,9)	46 (25,0)	35 (19,0)
Derslerin kayıt altına alınarak yeniden izlenme olanağı sunmasının öğrenmeye katkısı olduğunu düşünüyorum.	31 (16,8)	23 (12,5)	22 (12,0)	58 (31,5)	50 (27,2)
Uzaktan eğitim sistemi geleneksel yöntemlere göre dersleri daha anlaşılır kılmıştır.	45 (24,5)	33 (17,9)	54 (29,3)	34 (18,5)	18 (9,8)
Uzaktan eğitim sistemi ile yürütülen derslerin akılda daha kalıcı olduğunu düşünüyorum.	50 (27,2)	45 (24,5)	54 (29,3)	21 (11,4)	14 (7,6)
Uzaktan eğitim sistemi ile dersleri takip etmenin geleneksel yöntemlere göre daha kolay olduğunu düşünüyorum.	50 (27,2)	38 (20,6)	53 (28,8)	29 (15,8)	14 (7,6)
Uzaktan eğitim sistemi ile yürütülen dersler bana ek iş yükü getirmektedir.	40 (21,7)	48 (26,1)	44 (23,9)	29 (15,8)	23 (12,5)
Uzaktan eğitim sistemi ile yürütülen derslerdeki kavramlar arası ilişkileri daha iyi anlıyorum.	46 (25,0)	36 (19,6)	52 (28,2)	39 (21,2)	11 (6,0)
Uzaktan eğitim sistemi zamanımı daha verimli kullanmamı sağladı.	46 (25,0)	31 (16,8)	41 (22,3)	43 (23,4)	23 (12,5)
Çevrimiçi uzaktan eğitim derslerinde sınıfta ortamında işlenen derslere göre daha kolay not aldığımı düşünüyorum.	41 (22,3)	31 (16,8)	48 (26,1)	43 (23,4)	21 (11,4)

Tablo 8’de yer alan veriler incelendiğinde, uzaktan eğitim ile yürütülen derslerin katılımcıların motivasyonunu artırmadığı (%53,8), yine benzer şekilde uzaktan eğitimin katılımcıların araştırmacı ruhunun gelişimine de çok fazla katkısının olmadığı (%47,8) sonucu ortaya çıkmıştır. Katılımcılar, uzaktan eğitim sisteminin öğretim elamanı ile aralarındaki iletişimi zorlaştırdığını (%44) ifade etmişlerdir. Uzaktan eğitimin kayıt edilerek yeniden izleme olanağı sunmasının öğrenmeye faydası olduğunu düşünenlerin oranı ise %58,6’dır. “Uzaktan eğitim sisteminin geleneksel yöntemlere göre dersleri daha anlaşılır kılmıştır” ifadesine katılımcıların %42,4’ü olumsuz bakarken, %29,3’ü ise kararsız kalmıştır.

Ankete katılanların %51,7’si uzaktan eğitimle yürütülen derslerin akılda kalıcı olduğunu düşünmediklerini ifade ederken, dersleri uzaktan eğitim ile takip etmenin geleneksel yöntemlere göre daha zor olduğunu (%47,8) belirtmişlerdir. %47,8 oranında katılımcı uzaktan eğitim derslerinin

kendilerine ek iş yükü getirdiğini söylerken, %41,8'i ise bu sistemle zamanlarını verimli kullanamadıklarını ifade etmiştir. Bunun yanında katılımcıların %44,6'sı uzaktan eğitim yöntemiyle verilen derslerde kavramlar arası ilişki kurma noktasında sıkıntı yaşadıklarını belirtmiştir. Son olarak, katılımcıların %34,8'i bu sistemle sınıf ortamındaki derslerden daha kolay not aldıklarını söylerken, %39,1'inin ise bu ifadeye katılmadıkları sonucu ortaya çıkmıştır.

Katılımcıların derslerin uzaktan eğitim yöntemiyle işlenmesine ilişkin görüşlerinin cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğine yönelik bağımsız örneklem T testi sonuçları Tablo 9'da gösterilmiştir.

H₀: Katılımcıların derslerin uzaktan eğitim yöntemiyle işlenmesine ilişkin görüşleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermez.

H₁: Katılımcıların derslerin uzaktan eğitim yöntemiyle işlenmesine ilişkin görüşleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterir.

Tablo 9. Derslerin uzaktan eğitim yöntemiyle işlenmesi ile cinsiyet arasındaki ilişkinin tespitine yönelik gerçekleştirilen T testi sonuçları

Cinsiyet	N	Ortalama	S.S.	S.D.	t	p
Kadın	91	2,7622	,86920	182	,221	,066
Erkek	93	2,7322	,97428			

Elde edilen bulgulara göre katılımcıların cinsiyetleri ile derslerin uzaktan eğitim yöntemiyle işlenmesine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır ($p > 0,05$). Bu sonuçlara göre H_0 hipotezi kabul edilmiştir.

SONUÇ

COVID-19 pandemisi ile birlikte ortaya çıkan süreç, yüz yüze eğitime ara verilerek uzaktan eğitim sistemine geçilmesini zorunlu hale getirmiştir. Bu zorunlulukla birlikte yükseköğretim kurumları tarafından kullanıma başlayan uzaktan eğitim sisteminin, geliştirilerek eksikliklerinin giderilmesi oldukça önem arz etmektedir.

Yapmış olduğumuz bu çalışmayla, ön lisans öğrencilerinin uzaktan eğitim sistemine bakış açıları değerlendirilmiştir. Araştırma neticesinde pek çok bulgu elde edilmiş ancak temel bazı bulgulara yer verilmiştir.

- Keskin ve Özer Kaya (2020)'nin çalışmalarındaki sonuçlara paralel şekilde, katılımcıların %56'sı dersleri yüz yüze takip etmek isterken, %39,1'i uzaktan eğitimle, %4,9'u ise hibrit eğitim ile devam etmek istemektedirler. Benzer şekilde öğrencilerin %43' ü pandemi süreci sonunda dersleri uzaktan eğitim ile devam etmesi noktasında olumsuz görüş bildirmişlerdir. Böylece, öğrencilerin büyük bir kısmının kampüs ortamında derslerin işlenmesi yönünde isteklerinin olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.
- Katılımcıların %32,1'i COVID-19 sürecinde derslerin uzaktan eğitimle yürütülmesinin daha sağlıklı olduğunu belirtirken, %21,7'si ise uygun oldukları zamanlarda dersleri takip etmenin kolaylığını vurgulamışlardır.
- Üçer (2020)'in yapmış olduğu çalışmada ortaya koyduğu sonuçlara benzer şekilde, katılımcıların %54,9'u, uzaktan eğitim sistem ve uygulamalarının kullanım kolaylığına dikkat çekmiş, %47,3'ü ise uzaktan eğitim sistemini kullanırken teknik problemlerle (bağlantı, altyapı yetersizliği vb.) karşılaştıklarını ifade etmişlerdir.
- Serçemeli ve Kurnaz (2020) yapmış oldukları çalışmada ortaya koydukları sonuçlara benzer biçimde, katılımcıların %42,9'u bu yöntemin bireysel gelişimlerine katkısı olmadığını belirtirken, %53,8'i ise motivasyon artışı sağlamadığını ifade etmiştir.
- Tarlakazan ve Tarlakazan (2020) araştırmalarındaki uzaktan eğitim sisteminin öğretim elamanı ile öğrenci arasındaki iletişimi kolaylaştırdığı sonucunun aksine, bu çalışmada katılımcıların

%44'ü uzaktan eğitim sisteminin öğretim elamanı ile olan iletişimi zorlaştırdığını belirtirken %16,9'u ise kararsız olduğunu ifade etmişlerdir.

- Katılımcıların cinsiyetleri ile uzaktan eğitim faaliyetlerinde kullanılan sistem ve uygulamalara ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık ortaya çıkmadığı görülmüştür.
- Katılımcıların cinsiyetleri ile öz yeterlilikleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür.
- Katılımcıların cinsiyetleri ile derslerin uzaktan eğitim yöntemiyle işlenmesine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık ortaya çıkmadığı görülmüştür.

Bu bulgular ışığında katılımcıların büyük bir bölümünün uzaktan eğitim sürecinden memnun olmadıkları, yüz yüze eğitim sistemine yeniden geçilmesini tercih ettikleri görülmektedir.

Sonuç olarak, COVID-19 pandemisinin eğitim-öğretim süreci üzerinde çok önemli değişimler yaşatacağı bir gerçektir. Yaşanan bu süreçte eğitim kurumlarının ortaya çıkan ve çıkması muhtemel olan sorunları önceden görebilecek şekilde proaktif bir yaklaşım sergileyerek gerekli tedbirleri alması gerekmektedir. Bu noktada üniversitelerin, uzaktan eğitim için gerekli olan teknolojik alt yapılarını iyileştirmeleri, gerek öğretim elamanlarına gerekse de öğrencilere sistemle ilgili hizmet içi eğitimlerin verilmesi, ders materyallerinin sürece uygun olacak şekilde yeniden tasarlanması ve iletişim olanaklarının artırılması noktasında gerekli çalışmaları yapmaları gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Afşar, B. & Büyükdoğan, B. (2020). Covid-19 pandemisi döneminde İİBF ve SBBF öğrencilerinin uzaktan eğitim hakkındaki değerlendirmeleri, *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (5), 161-182.

Arslan, İ. & Karagül, S. (2020). Küresel bir tehdit (COVID-19 Salgını) ve değişime yolculuk, *Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10, 1-36.

Çağrı, E. & Gümüş, Ş. (2020). *Küresel salgın sonrasında yükseköğretimde fırsatlar ve riskler, üniversitelerin geleceği*, M. Şeker, A. Özer ve C. Korkut (Eds.), Küresel Salgının Anatomisi: İnsan ve Toplumun Geleceği, Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi.

Demir, E. (2014). Uzaktan eğitime genel bir bakış, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 39, 203-211.

Genç, M. F. & Gümrükçüoğlu, S. (2020). Koronavirüs (Covid-19) sürecinde ilâhiyat fakültesi öğrencilerinin uzaktan eğitime bakışları, *Turkish Studies*, 15(4), 403-422.

Gürbüz, S. & Şahin, F. (2016). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Hair, J., Anderson, F.M., Tahtam, E. & Black, J.M. (1995). *Multivariate data analysis with readings*, New York: Prentice- Hall.

İşman, A. (2011). *Uzaktan eğitim*, Ankara: Pegem Akademi.

Karaca, Ş. & Kelam, D. (2020). COVID-19 gölgesinde uzaktan eğitim hizmet kalitesinin incelenmesi, *Sivas Interdisipliner Turizm Araştırmaları Dergisi*, (5), 7-18.

Keşkin, M. & Özer Kaya, D. (2020). COVID-19 sürecinde öğrencilerin web tabanlı uzaktan eğitime yönelik geri bildirimlerinin değerlendirilmesi, *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 5(2), 59-67.

Kırık, A. M. (2014). Uzaktan eğitimin tarihsel gelişimi ve türkiye'deki durumu, *Marmara İletişim Dergisi*, 21, 73-94.

Koçak Tufan, Z. (2020). *Küresel salgın sonrasında sağlık eğitiminin dönüşümü*, M. Şeker, A. Özer ve C. Korkut (Eds.), Küresel Salgının Anatomisi: İnsan ve Toplumun Geleceği, Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi.

Özarıslan, Y. (2008, Aralık 22-23). *Uzaktan eğitim uygulamaları için açık kaynak kodlu öğrenme yönetim sistemleri*, Ankara: İnet-tr'08 - XIII. Türkiye'de İnternet Konferansı Bildirileri Kitabı, 55-60.

Özbay, Ö. (2015). Dünyada ve Türkiye’de uzaktan eğitimin güncel durumu, *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5, 376-394.

Özer, M. & Suna, H. E. (2020). *COVID-19 salgını ve eğitim, küresel salgının anatomisi*, M. Şeker, A. Özer ve C. Korkut (Eds.), İnsan ve Toplumun Geleceği, Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi.

Seçmeli, M. & Kurnaz, E. (2020). Covid-19 pandemi döneminde öğrencilerin uzaktan eğitim ve uzaktan muhasebe eğitimine yönelik bakış açıları üzerine bir araştırma, *Journal Of International Social Sciences Academic Researches Dergisi*, 4 (1), 40-53.

Tarлакazan, E. & Tarлакazan, B. E. (2020). Covid 19 pandemi sürecinde Türkiye’de uzaktan eğitim çalışmaları: Kastamonu üniversitesi örneği, *Turkish Studies*, 15(7), 3107-3122.

Üçer, N. (2020). Pandemi (Covid-19) sürecinde uzaktan eğitim araçlarının etkinliğinin üniversite öğrencileri tarafından değerlendirilmesine kullanımlar ve doyumlar yaklaşımı açısından bir bakış, *Global Media Journal TR Edition*, 11 (21), 206-233.

<https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2021/yok-un-yaptigi-anket-sonuclari-aciklandi.aspx>, 08.03.2021